Mechanics Transport Communications
Academic journal

ISSN 1312-3823
issue 3, 2011
article № 0634
http://www.mtc-aj.com

ИНВЕСТИЦИЯТА В ЗЛАТО И СРЕБРО КАТО ФОРМА НА ЗАЩИТА НА СПЕСТЯВАНИЯТА

Орлин Колев
okolev@abv.bg

Асистент, ВТУ "Тодор Каблешков", София 1574, ул. „Гео Милев" №158
БЪЛГАРИЯ

Резюме: *Създалата се икономическа обстановка в следствие на задълбочилата се финансова криза, както и отстъпа от традиционните форми за защита на спестяванията /в това число драстичният спад в цените на недвижимите имоти, спадът на акциите на водещи компании в страната и чужбина/ води до търсене на алтернативни инвестиционни форми на защита на спестяванията. Всяка една стопанска организация, в точа число и фирмите от транспортния сектор, както и гражданите желаят да капитализират усилията на своя труд, като по най – добър начин защитят средствата и спестяванията си от инфлация, декапитализация и други неблагоприятни фактори.*

Докладът разглежда благородните метали като средство за защита на тези спестявания. Прави се разграничение на видовете благородни метали и се уточнява защо инвестицията в тях води до защита на спестяванията. Основната характеристика на благородните метали е, че това са метали, които не корозират и не се окисляват. В практиката се наричат и ценни метали, поради тяхната рядкост в природата и труден добив. В групата на благородните метали влизат осем химични елемента – злато, сребро, платина, паладий, рутений, родий, осмий и иридий. От инвестиционна гледна точка се разглеждат само първите четири – злато, сребро, платина и паладий. Разгледани са разликите между 3 $^{-те}$ основни вида злато - инвестиционното злато, ювелирното и колекционото. Инвестиционното злато е формата за инвестиции и съхранение, независимо от вида му, неговата стойност се определя от текущата пазарна цена и златно съдържание. При ювелирното злато, освен стойността на златото, има добавена стойност за ювелирна – бижутерна изработка, включваща в себе си сложност на изпълнението, уникалност, търговска утвърденост на марката и др. Колекционното злато е под формата на нумизматични монети, като цената им се определя не от златното съдържание, а от фактори и характеристики като тираж, физическо състояние на монетата и др. Инвестиционното злато и сребро е популярно под формата на слитъци – кюлчета и монети. Характерното при тях е, че са стандартизирани по отношение на тежина и златно съдържание. Универсалният измерител на количество инвестиционно злато е една трой унция. Съществуват и други мерни единици, използвани в различните държави, като тола в Индия и Пакистан и тael в Китай и Хонконг.

В доклада е отделено място за пазарен анализ на цената на инвестиционното злато и сребро, както и на съотношението между тях. Разгледани са предимствата и недостатъците на инвестициите във физическо притежание на инвестиционно злато и сребро. Систематизирана е информацията за инвестиционната култура у нас, както и възможните алтернативи за инвестиции в злато и сребро. Разгледани са формите за инвестиции в злато и сребро, като основните сред тях са физическо притежание на злато и сребро, инвестиции в акции на златодобивни компании, инвестиции във взаимни фондове, инвестиращи в благородни

метали и др. Направен е обзор на правната рамка, регламентираща инвестиционното злато и неговото легално определение, дефинирано в т.24, &1 на Допълнителните разпоредби на Закона за данък върху добавената стойност. Анализирани са мястото и ролята на държавите и техните правителства в пазара на злато, както и държавните резерви във физическо притежание на злато под формата на кюлчета. По данни на Световния златен съвет /World Gold Council/ към месец май 2011г. държавата с най-голям златен резерв е САЩ с 8 133.5 тона. Република България притежава златен резерв в размер на 39.9 тона чисто злато. Световният златен резерв възлиза приблизително на 30 500 тона.
Основната цел на доклада е да се разгледа и систематизира информацията за инвестиционното злато и сребро, да се направи пазарен анализ и да се посочат предимствата и недостатъците на този вид инвестиции.
Ключови думи: *Инвестиционно злато, инвестиционно сребро, инвестиционни монети, златно кюлче, благородни метали, карат, тола, таел*

ВЪВЕДЕНИЕ

В резултат на протичащите икономически и политически събития в световен мащаб се променят и инвестиционните предпочитания и нагласи на инвеститорите. Разгледано от позицията на инвестициите в злато, съществуват две теории. Първата е в подкрепа на златото като уникален, универсален инвестиционен инструмент, който е една от малкото алтернативи за запазване и транспортиране на натрупано богатство във времето. Тезата на този тип инвеститори, е че не се покачва цената на златото, а че се обезценява стойността на хартиените пари, емитирани от държавите.

През 1928 г. Джордж Бернард Шоу е казал „*Вие трябва да изберете между доверието в естествената стабилност на златото и естествената стабилност на честността и интелигентността на членовете на правителството. И с респект към тези господа, аз Ви съветвам, докато съществува капиталистическата система, да гласувате за златото*”[1].

Втората група инвеститори е на диаметрално противоположно становище по отношение на инвестициите в злато. Според тяхната теза, златото е силно спекулативно зависимо и се поддържа нереална пазарна цена. Този тип инвеститори приемат, че инвестициите в злато представляват „инвестиционен балон”, който в даден момент ще срине цената на златото.

ИЗЛОЖЕНИЕ

За да се анализира цената на инвестиционното злато и нейното движение следва да се изследва търсенето и предлагане на злато във всичките му възможни форми. Количеството злато в световен мащаб е крайно количество. Въпреки развитието на технологиите, производството му не се повишава драстично. Технологичния сектор се явява все по –голям потребител на производствено злато, но същевременно извличането от технологичното производство е нерентабилно. Влияние на пазара на злато оказват традиционните азиатски пазари, свързани с национални празници и ритуали – например увеличеното търсене на златни бижута за индийския празник на светлината /Diwali festival/. Държавите, в качеството им на големи притежатели на злато, промениха своето поведение и от нетни продавачи, заеха позиции на нетни купувачи. В исторически план цената на златото е в дългосрочен повишаващ се тренд. Пикът в цената на злато е регистриран на 06 септември 2011 и възлиза над 1900 долара за трой унция. Една трой унция се равнява на 31.1034768 грама. Визуализация на данните е посочено на Графика 1.

[1] Вж. G. Bernard Shaw, „The Intelligent Woman’s Guide to Socialism and Capitalism”, ch.55, p.263 (1928)

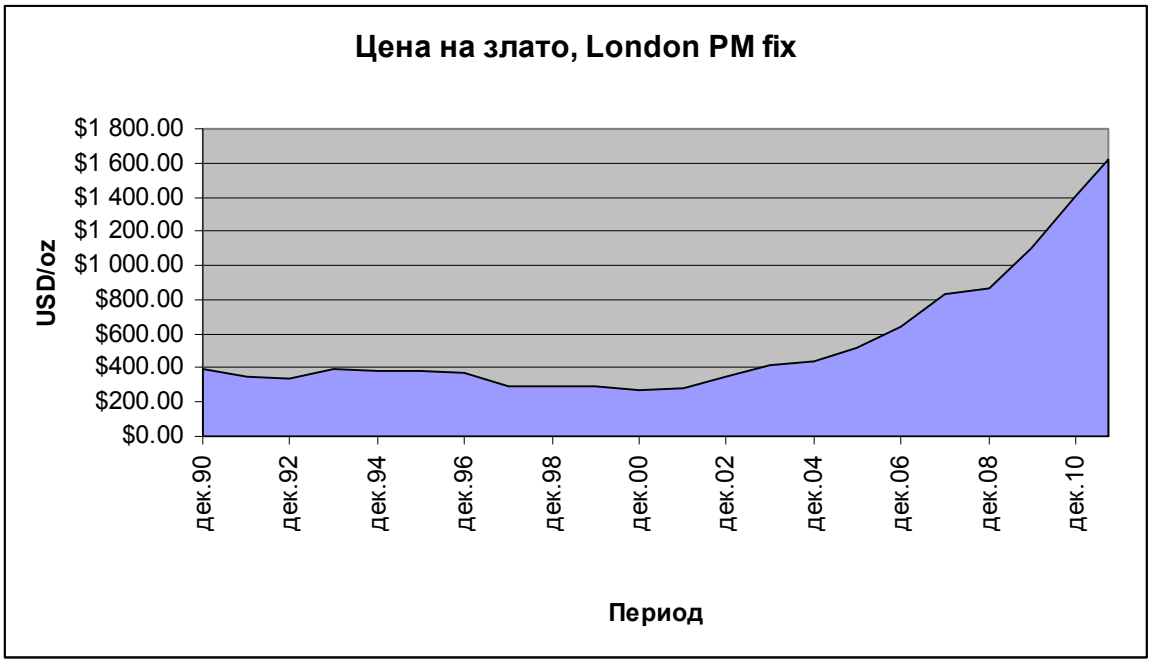

Графика 1

За да се анализира движението на цената на златото, следва да се обследва търсенето и предлагането на злато в световен мащаб. През 2010 и 2011 правителствата от нетни продавачи се обръщат на нетни купувачи на злато. В таблица 1 са посочени основните източници, предлагащи злато, и съответно потребителите.

Таблица 1

Показател \ Година	2009	2010	6.2011
Предлагане в т.ч.	**4 080.70**	**4 161.60**	**1 939.50**
Минно производство	2 352.40	2 589.70	1 351.60
Правителствени продажби	33.60	- 73.60	- 192.30
Рециклирано злато	1 694.70	1 645.50	780.20
Търсене в т.ч.	**4 080.70**	**4 161.60**	**1 939.50**
Бижутерийна промишленост	1 813.60	2 016.70	1 044.50
Технологично производство	409.80	466.40	231.50
Кюлчета и инвестиционни монети	776.10	1 148.40	673.50
ETF Фондове и подобни ЦК	1 081.20	530.10	- 10.00

Източник: Световен златен съвет /World Gold Council/,<http://www.gold.org/investment/statistics/demand_and_supply_statistics>

Прието е, че цената на инвестиционното сребро е в пряка корелация с инвестиционното злато. В различните източници се приема, че инвестиционното сребро е „бедняшкото злато". Въпреки приетата връзка между златото и среброто, съотношението помежду им е доста променливо, като през 1990г. то е било 93 /цена на злато спрямо цена на сребро/, а към 30 септември 2011г. съотношението е било 53. Като цяло флуктуацията на отношението злато – сребро, е било силно променливо, но може да се отбележи намаляващото отношение между двата метала. Най – високата достигната пазарна цена е в размер на 48.70 долара за трой унция, отчетена на 28 април 2011г. Един от водещите недостатъци на инвестициите във физическо сребро е повишеният размер и обем на физическото инвестиционно сребро, спрямо аналогичната инвестирана сума в другите благородни метали – злато, платина и паладий. Този повишен физически обем повишава и разходите по съхранение на този вид инвестиционна форма. Ценовото развитие на пазара на сребро е визуализирано на Графика 2.

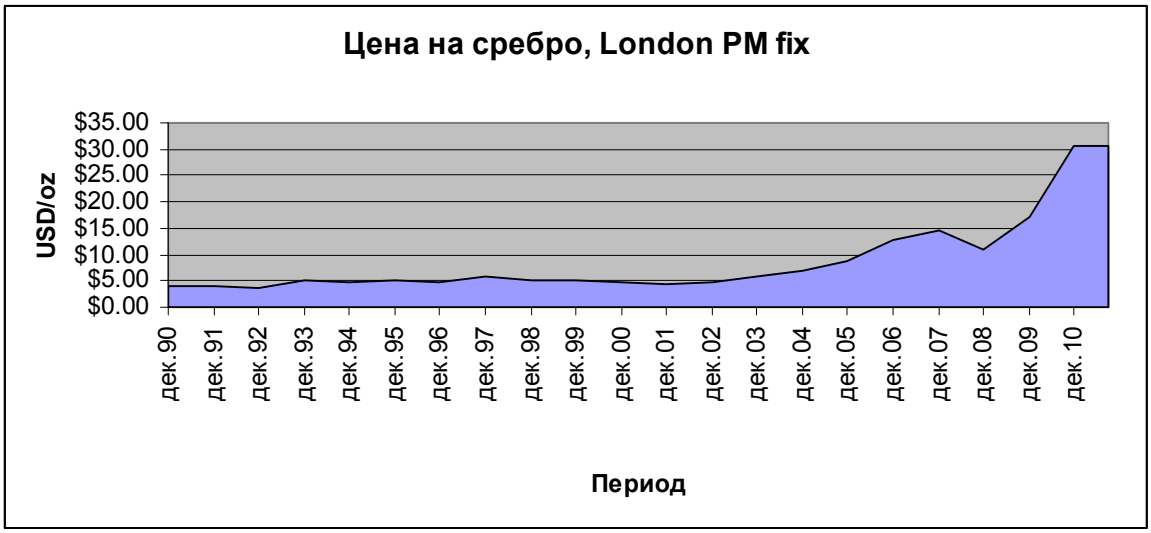

Една от водещите причини за повишеното търсене на инвестиционно злато са нетните покупки от страна на държавните правителства. Това се дължи на покупките от страна на азиатските страни – Южна Корея, Индия, Китай,Хонг Конг, Индонезия и Виетнам. Република България е на 44 място по размер на притежавано злато с приблизително 40 тона златен резерв.В Таблица 2 са дадени притежаваните количества злато, както и процент от държавните им резерви.

Таблица 2

№	Държава/Организация	Количество в тонове	% от резервите
1	Съединени американски щати	8 133.5	75.4%
2	Федерална Република Германия	3 401.0	72.7%
3	Международен валутен фонд	2 814.0	
4	Република Италия	2 451.8	72.4%
5	Република Франция	2 435.4	68.2%
6	Народна Република Китай	1 054.1	1.6%
7	Конфедерация Швейцария	1 040.1	17.3%
8	Руска федерация	841.1	8.2%
9	Япония	765.2	3.5%
10	Кралство Холандия	612.5	60.8%
11	Република Индия	557.7	8.5%
12	Европейска Централна банка	502.1	32.1%
13	Тайван	423.6	5.5%
14	Република Португалия	382.5	88.2%
15	Боливарска Република Венецуела	365.8	62.5%
16	Саудитска Арабия	322.9	3.1%
17	Обединено кралство Великобритания	310.3	16.7%
18	Република Ливан	286.8	30.9%
19	Кралство Испания	281.6	39.7%
20	Република Австрия	280.0	56.2%
44	Република България	39.9	11.7%
	Общо за света – световен златен резерв	**30 707.1**	
	Общо за държавите /без институции/	**27 405.1**	
	Общо за европейската общност в т. ч. и ЕЦБ	**10 792.5**	

Източник:
Световен златен съвет /World Gold Council/,<http://www.gold.org/government_affairs/gold_reserves>

В България инвестициите в благородни метали тепърва започва да се развива. Част от продажбите се осъществяват на завишени цени спрямо реалните пазарни цени на златото на традиционно развитите пазари. Все още търговските банки нямат особено активно действие на пазара на инвестиционно злато и сребро. Една от причините за слабо развитие на пазара на благородни метали у нас е липсата на котировка купува за стандартизираните инвестиционни продукти. От 01 януари 2007г. Република България хармонизира правната си норма с европейската данъчна норма в областта на инвестиционното злато. Българската нормативна уредба е развита в Закона за данък върху добавената стойност, глава дванадесета – инвестиционно злато. Легалната форма за инвестиционно злато е определена в т. 24, §1 на Допълнителните разпоредби на Закона за данък върху добавената стойност и гласи:

"Инвестиционно злато" е:

а) злато под формата на кюлчета или плочки с тегла, приети от пазарите за злато, и с чистота, равна на или по-голяма от 995 хилядни;

б) златни монети, определени със заповед на управителя на Българската народна банка и министъра на финансите, за които са налице едновременно следните условия:

аа) чистотата им е равна или по-голяма от 900 хилядни;

бб) изсечени са след 1800 г.;

вв) били са или са законно платежно средство в страната, от която произхождат;

гг) продават се обикновено на цена, която не надвишава стойността на златото по пазарни цени, съдържащо се в монетите повече от 80 на сто.

С така формулираната дефиниция за инвестиционни златни монети може да се приемат тези, които отговарят на посочените по - горе условия в букви аа, бб, вв и гг, и са включени в съвместната заповед на управителя на Българска народна банка и министъра на финансите. Основно предимство на инвестиционното злато спрямо други инвестиционни алтернативи е освобождаването на търговията от Данък добавена стойност. Това освобождаване предоставя ценово предимство спрямо другите бизнес възможности.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предпоставките за развитие на пазара на инвестиционно злато и сребро в Република България е с широк потенциал. Наличието на добре развит пазар на инвестиционни продукти разширява бизнес алтернативите. В случай на запазване на тенденциите за повишено търсене спрямо предлагане в дългосрочен аспект, цената може да запази възходящия си тренд. Не трябва да се пренебрегват и съществуващите ограничения и слаби страни на инвестиционното злато и сребро, в т.ч. необходимостта от физическо съхранение и охрана на продуктите, липсата на допълнителна доходност по време на държането, липсата на слаб вторичен пазар и други.

GOLD AND SILVER INVESTMENT AS SAVING PROTECTION FORM

Orlin Kolev

Todor Kableshkov University of Transportp Sofia, 158 Geo Milev Str.
BULGARIA

***Abstract**: The contemporary economical situation, that has formed as a result of the intensified financial crisis, as well as giving up of the traditional forms of protection for the savings (including the drastic price decreasing of the real estates, decreasing of the shares of leading companies in the country and abroad) leads to search for alternative investment forms of protection for savings. Every one economic organization, including transport companies, as well as the members of state, wish for capitalizing of their labour efforts, as in the best way protect their means and savings of inflation, decapitalization and other unfavourable factors.*

The paper examines the precious metals as a mean for saving protection. It is made delimitation of the kinds of precious metals and there is a specifying why the investment in them leads to saving protection. Basic characteristic of the precious metals is that they aren't liable to corrosion and oxidizing. In the practice they are named precious metals too, because of their rarity in the nature and hard extraction.

The group of precious metals includes eight chemical elements – gold, silver, platinum, palladium, ruthenium, rhodium, osmium and iridium. In investment aspect it is examined only the first four of them - gold, silver, platinum and palladium.

The paper describes the differences between the three basic kinds of gold – investment gold, jewelry gold and collector's gold. Investment gold is form for investments and safe – keeping, in spite of its kind, its value is determined of the current market price and gold content.

The jewelry gold has got an added value for a jewelry work, including complexity of implementation, uniqueness, trade recognition. Collector's gold is in form of numismatic coins, as their price is determined not of their gold content but of factors and characteristics like a circulation, physical coin condition and other. The investment gold and silver is popular in form of coins and ingots – bars, bullions. It is typical that they are standardized like a weight and gold content. The universal measurement for a quantity investment gold is a troy ounce. There are other measurements, used in the different countries as a tola in India and Pakistan and tael in China and Hong Kong.

In the paper there is a place for a marketing analysis on the price of the investment gold and silver, and of the correlation between them. The advantages and disadvantages of the investments into physical gold and silver possession are examined. The information of the investment culture in our country is systematized, as well as the possible alternatives for investments in gold and silver. There are pointed the forms for investments in gold and silver, as the basic among them are physical possession of gold and silver, investment in shares of gold – mining companies, investment in mutual funds, orientated towards the precious metals and other.

There is made a synopsis of the legal frame, regulating the investment gold and its legal determination, that is defined in p.24, &1 of the Additional Decrees on the Law of the Value Added Tax. The government place and role in the gold market are analyzed, as well as the State reserves in physical possession of gold in form of ingots. According to the World Gold Council data, to may 2011 the State with the biggest golden reserve is USA, with 8'133.5 t. The Republic of Bulgaria owns a golden reserve of 39.9 t. clear gold. The World golden reserve amounts approximately to 30'500 t.

The basic aim in the paper is to be examined and systematized the information for the investment gold and silver, to be made an analysis and to be pointed the advantages and disadvantages of this kind of investment.